

Minőségmenedzsment rendszer – tanácsadói lehetőségek/szükségletek a felsőoktatási intézményekben

TÁMOP 4.1.4 Minőségfejlesztés a
felsőoktatásban

„Szaktanácsadói kerekasztal”

Budapest, 2010. július 2.

Topár József
BME

Felsőoktatási Törvény –minőség??

1. A Felsőoktatási Törvény
minőségmenedzsment (minőségbiztosítási)
rendszerre vonatkozó fontosabb előírásai:

„2. §

(1) E törvény célja továbbá.....

l) a felsőoktatási intézmény minőségbiztosítási és
minőségihitelesítési rendszerének fejlesztésével
annak biztosítása, hogy a felsőoktatási
intézmények a hazai és a nemzetközi
munkaerőpiacon hasznosítható, magas
színvonalú és továbbfejleszthető ismereteket
közvetítsenek hallgatóik részére.”

2

FT – Minőségbiztosítás – Minőségfejlesztési program?

A felsőoktatási intézmény működésének alapelvei

20. §

(4) A felsőoktatási intézményben minőségbiztosítási
rendszert kell működtetni.

21. §

(2) A szervezeti és működési rend keretében kell
meghatározni különösen: a felsőoktatási intézmény
szervezeti felépítését, tagolását, vezetési
szerkezetét, az egyes szervezeti egységek
feladatait, működését, az intézményen belüli
kapcsolattartás rendjét, továbbá az intézmény
belső minőségbiztosítási szabályait (rendszerét).

Minőségbiztosítási rendszer:

Külső rendszer - MAB, Oktatási Hivatal

Belső rendszer - Intézmény

3

A minőségbiztosítási szabályzatban kell meghatározni:

- „a felsőoktatási intézmény működésének folyamatait, ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési eljárásokat,
- a működés biztosításának alkalmazott kritériumait, szabályait
- a képzések indításának, követésének, rendszeres belső értékelésének mechanizmusát,
- a képzés során megszerezhető végzettségi szint és szakképzettség minőségének belső értékeléséhez kapcsolódó eljárásokat,
- fogyasztóvédelmi szempontokat.
- A doktori iskola létesítéséhez meghatározott követelményeknek a doktori iskola működése során történő folyamatos biztosításának eljárásrendjét.
- az oktatói munka hallgatói véleményezését.”

Intézményi minőségfejlesztési program?

~~(6) A felsőoktatási intézmény minőségfejlesztési programot készít. Az intézményi minőségfejlesztési programban kell meghatározni a felsőoktatási intézmény működésének folyamatát, ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési, fogyasztóvédelmi feladatok végrehajtását. Az intézményi minőségfejlesztési programban kell szabályozni az oktatói munka hallgatói véleményezésének rendjét. A felsőoktatási intézmény évente áttekinti az intézményi minőségfejlesztési program végrehajtását, és megállapításait az intézmény honlapján, továbbá a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza.~~

5

Intézményi minőségfejlesztési program

Az intézményi minőségfejlesztési programban kell meghatározni a képzési program, a tudományos kutatás, művészeti alkotótevékenység, a hallgatók értékelésének, az oktatás személyi és infrastrukturális feltételei, a tanulástámogatás eszközei, a hallgatói szolgáltatások, a belső információs rendszer és a nyilvánosság fejlesztésére irányuló **célokat!!**

Kérdések –kérdőjelek a felsőoktatásban

- Piac!!! – Minőségmenedzsment
- Demográfiai trendek
- Lineáris képzési rendszer hatásai?
- Milyen minőségmenedzsment rendszer alkalmazása indokolt?
- Mit tesz az ágazati vezetés a felsőoktatás minőségfejlesztése érdekében?
 - ágazati minőségpolitika
 - FMD
- Európai trendek - ENQA

Kérdések –kérdőjelek a felsőoktatásban

- Mi a MAB szerepe, feladata?
- Szükség van-e tanúsításokra és tanácsadókra?
- Milyen vezetésre van szüksége a FOI-knak
- Mi a szerepe a partneri visszacsatolásoknak?
 - Oktatás hallgatói véleményezése
 - Pályakövetési rendszer
 - Felhasználói tapasztalatok

Minőségkultúra

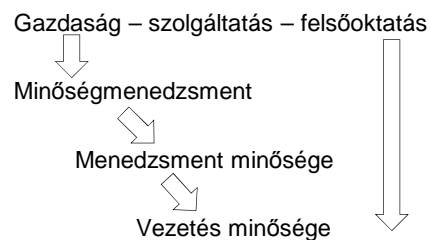
- „...az intézményeknek aktív szerepet kell játszaniuk abban, hogy a bürokratikus elemekkel szemben az akadémiai értékek és elvek érvényesüljenek.”
- „Az intézmények elsődleges feladata saját hosszú távú stratégiájuk kidolgozása, amely magába foglalja a minőségmenedzsment rendszert”
- „A minőségkultúra választott értéket, közös felelősséget, annak megfelelő viselkedésmódot, attitűdöt jelent, amely az intézmény minden polgárára vonatkozik.”

Minőségkultúra

„...akkor beszélhetünk egy felsőoktatási intézményben a minőségkultúra jelenlétéről, ha mind az akadémiai, mind az adminisztratív stáb elfogadja, hogy szükség van rendszeres monitoringra ahhoz, hogy a működés átlátható legyen, de úgy, hogy az ne egy bürokratikus rendszerben testesüljön meg.”

(Hrubos I.: A minőségkultúra ügye az európai felsőoktatási térségben 2008)

Minőségmenedzsment rendszerek és módszerek fejlődése

Felsőoktatási intézmények orientációi

- Tradicionális humboldti (egyesületi) egyetem
- Hivatal-egyetem
- „Üzleti” alapokon működő felsőoktatás
- ????
- Kicsit ilyen, kicsit olyan, de a miénk!

Felsőoktatás

- Minőségmenedzsment rendszer – VEZETÉSI RENDSZER
- Intézményi minőségbiztosítási rendszer
 - Egységes rendszer?
 - Intézmény specifikus rendszer?
 - Alternatív? rendszer?
 - Egységes alapelvek alapján kialakított intézményi rendszer, amely a vezetési rendszer integráns része!

14

Felsőoktatás – ISO 9001?

- ISO 9001
 - Nem jól illeszkedik az intézmények szervezeti kultúrájához!
 - Egyes esetekben (integráció, „rend csinálás”..) előnyös lehet. Első lépcső! (ha kell)
 - Egyes területek szabályozottságának megteremtésére jó eszköz!
(GMF, Tanulmányi Hivatal....)

Felsőoktatás - TQM

- Partnerközpontúság
 - Ki? Mire?
- Folyamatok folyamatos fejlesztése
 - Folyamatmenedzsment ?
 - Folyamatos működés fejlesztés
- Munkatársak bevonása és felhatalmazása
 - Vezetés
 - Felhatalmazás és ellentmondásai

ENQA irányelvek (European Association for Quality Assurance in Higher Education)

1. Intézmények rendelkezzenek minőségbiztosítási irányelvekkel és eljárásokkal.
2. Legyen rendszere a döntések jóváhagyásának értékelésének, ellenőrzésének és időszakos felülvizsgálatának.
3. A hallgatók értékelése következetesen alkalmazott kritériumok alapján, a jóváhagyott szabályzatokon és folyamatokon keresztül történjen.

17

ENQA irányelvek

4. Tanárookra vonatkozó minőségbiztosítási követelmények.
5. A képzéshez szükséges források és eszközök biztosítása, a tanulás támogatása.
6. Információk gyűjtése, elemzése és felhasználása a folyamatok fejlesztésében.
7. Az intézmények programjaira, döntéseire vonatkozó információk nyilvánosságának biztosítása.

18

Vezetői - menedzseri szerepkör

- Vezetők azok, akik a megfelelő dolgot csinálják; a menedzserek azok, akik megfelelően csinálják a dolgokat...
- A menedzsernek beosztottjai, a vezetőnek követői vannak !

Melyik áll közelebb a felsőoktatási intézményekhez?

Mit kívánunk magunknak?

Milyen vezetésre van szükség?

- „Akadémiai” (Tudós) – menedzser ?????
- GT-k szerepköre?
- ?????
- „Akadémiai” (Tudós) – VEZETŐ !!!

A (minőség)fejlesztés fő irányai a felsőoktatásban

- a felsőoktatás kiszélesedése ne járjon (jelentős!!!??) minőségromlással
- a képzési kínálat feleljen meg a gazdaság igényeinek
- a felsőoktatás legyen transzparens: működéséről, szolgáltatásairól, a minőségéről adjon információkat
- a felsőoktatás működésében érvényesüljön a versenyképesség és a hatékonyság

Rendszer! A vezetési rendszer részeként!

Intézményi autonómia!

Alapok: TQM !

Önértékelés rendszere, mint mérési eszköz!

Tanácsadó-(ás) lehetőségei

- Alapvetően függ az intézmény (kar, tsz.) szervezeti/vezetési kultúrájától!
- Mennyire jogszabály követő/ tisztelő?
- Saját szakértői bázis előnyei, gondjai
- Sikeres csak az együttműködő, közösen gondolkodó (nem „konzervet” adó) tanácsadó lehet (hosszú távon)
- Szükséges a felsőoktatás és az intézmény ismerete (nem csak hallgatói szemmel)
- A piac fog dönteni, nem kell külön minősítő rendszer!

Tanácsadási területek ??

- Folyamat fejlesztés (működés fejlesztés)
- Mérési rendszerek, indikátorok, adatok, adat elemzési módszerek
- Minőségmenedzsment módszerek, technikák
- Szervezeti önértékelés (MAB, FMD)
- Szervezet fejlesztés
- ????????

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!